



DEO DUCE

Disputatio Juridica Inauguralis

DE

**OBLIGATIONIBUS EX CONTRACTU  
VEL QUASI CONTRACTU**

QUAM

Sub Moderamine

*VIRI Nobilissimi ac Consultissimi,*

**MICHAELIS GYDENFALPE**

**WEXIONII, J. U. D. Juris, Pol. & Histor.**

Profess. in Academia CHRISTINEA, quæ Aboz est,  
celeberrimi, Mæcenatis observandi.

*Pro Gradu Doctoratus ejusdemq; Privi-  
legijs in jure consequendis,*


Publico Examine & censuræ submittere.

**JACOBUS PETRI CHRONAN-  
DER W-GOTHUS.**

Ad diem 14. Junii, ante & pomeridianis horis Anno 1651.

A B O A.

*Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typ. 1651.*

  
ILLUSTRISSIMO HEROI  
AC DOMINO,

DN. MAGNO-GA-  
BRIEL DELAGARDIE

Comiti de Pechöö & Urnsborg Lib. B. de  
Eckholmen Domino in Kälkä/Ryda/  
Magnus Hoff & Hyentorp/ etc.

Sacrae Regiæ Maj.<sup>tie</sup> Regniq; Sveciæ  
Senatori & Marschalco, *nec non* per  
Livoniam Generali Gubernatori,  
Domino meo Gratosissimo,

*Salutem & Vitam.*

# Illustrissime Comes.

Domine Gratiofissime.

**P**Ecco fortè largiter, Generose Heros,  
quod Prælustre Nomen Tuum, non nisi  
gravi & augusto dignum, vili hoc charta-  
ceo munere onerare magis quàm honorare  
mibi præsumam. Verùm, cum avitæ  
gloriæ culmen & virtutis, quæ in Te elucet,  
heroicæ, apicem uno oculo conspicio; altero  
magnum illum & nunquam satis de prædi-  
candum in ordinem literarium favorem ad  
rectæ rationis tribunal examino, è re magis  
visum est mihi, in exoticas Regiones jam  
jam abituro, parùm, quàm nihil ad Clemen-  
tiæ Tuæ pedes humilimè deponere, quo tan-  
tùm Patronum venerarer simulac mihi lu-  
crarer, in bonam spem adductus, laudatæ  
Clementiæ Tuæ auram facile velis iri co-  
aptatam meis, quam bonis omnibus adsiſten-  
tem cum admiratione arctius de prædicat

orbis. Hanc itaq; Disputationem Inaugu-  
ralem Tibi, Magne Musarum Patronæ, ter-  
nus offero, ut Clementissimi Tui Patrocini  
albo vel infimus añoter, quod si (spero) con-  
secutus fuero, felicitati meæ lat' gratulabor,  
Clementiæ & Benignitati Tuæ perpetuam  
gratitudinem & humilima servitia eter-  
num pollicebor.

ABO Æ,  
8. Junii,  
1651.

Qui sum maneoq;

Illustrissima Tuæ Generositatis

Humillimus

JACOBUS CHRONANDÆ

Præambulum.

**A**bsoluto nunc meo proposito in Digestis  
qua pro ingenij modulo, Novem Disputatio-  
nibus coarctavi tyssusq; mandavi, animus est pecus-  
sariam aliquam ex illis Materiam seligere, ean-  
demq; brevibus ventilare. Ecce commodè mens-  
si obversatur obligationum tractatio tum ob necessitatem nec  
minorem suam utilitatem.

Thesis Prima.

**D**uo sunt in Jure præcipua rerum ge-  
nera, ad quæ cætera fere omnia suo mo-  
do referri possunt, *Dominium*, undè actio rea-  
lis, & *Obligatio*, hinc actio personalis nascitur.  
*Hujus causa est contractus, qui est duorum  
vel plurium conventio in id, ex quo oritur  
obligatio.*

2. 3pl. sumitur. 1. *Propriè*, cum utrinq; est  
obligatio mutua. l. 19. ff. de V. S. vid. Röp. B.  
& 14. Jord. LL. 2. *Impropriè*, cum alter contra-  
hentiũ tantũ obligatur, ut in mutuo 8. Röp.  
LL. donatione. &c. 3. *Latissimè*, cum ex neu-

tra parte constituitur obligatio, sed constituta destrahitur, ut in liberatione per acceptilationem.

3. Contractus sunt 1. *Nominati* propria & specialia nomina in legibus habentes, ut emptio, venditio, commodatum, societas &c. Et *Innominati* proprio nomine carentes quales præcipuè 4. do ut des, do ut facias, facio ut facias, facio ut de., l. 5. ff. de præscriptis verbis.

4. Recepta etiam est divisio, quod alij sunt *Bona fidej*, in quibus bona fides exuberat & ea etiam, ratione æqui & boni, præstanda, quæ non fuerant nominatim inter contrahentes expressa, ut in emptione & venditione, vel *Stricti juris* in quibus, quamvis dolus abesse & bona fides adesse debeat, tamen ex stricto jure agitur & nihil admittunt, quàm ejus facta est mentio.

5. *Substantialia* contractuum dicuntur, quæ formam & perfectionem, *Solennia* quæ præter substantialia robur & vim, ut rati manent unicuiq; contractui largiuntur. *Naturalia* verò quæ contractibus facillè insunt, quamvis non exprimantur. *Accidentalibus*, quæ accidunt & faciunt ad securitatem ut

cautio vel complementum, ut usurae, & evic-  
tio, vel probatio nem ut testes & instrumen-  
ta &c. contractus.

6. In contractibus hæc quinque observari  
solent, dolus, casus fortuitus, lata, levis vel  
levissima culpa. De quibus nota: *Dolus*  
in omnibus contractibus præstatur. *Casus fora-*  
*tuitus* nullo B. f. Judicio, ante moram & sine  
omni debitoris culpâ præstatur, nisi conven-  
tione. l. 6. Cod. de pig. act. Culpam  
quod attinet tunc contractus aut solius acci-  
pientis causâ fit; ut in comòdato, tùm culpa  
levissima præstatur, aut solius tradentis utili-  
tas versatur, ut in deposito, & latam culpam  
in J. R. præstari docent Jcti. Vel utriusq;  
comòdum agitur, ut in locatione, pignore, so-  
cietate & lata & levis culpa præstanda venit.

7. *Sequitur effectus contractus vtz.*  
*obligatio, quæ est juris vinculum, quo quis*  
*alicui adstringitur ad aliquid præstandum*  
*vel faciendum.*

8. Est 1. *Merè naturalis*, quando honesta-  
te & æquitate naturali absq; Juris Civ. vincu-  
lo obligamur, ut obligatio antidotalis arg. 31.  
El. 15. St. f. Jord. B.

9. 2do, *Mere civilis quâ adstringimur ad id præstandum, quod tantum civiliter, à dispositione Juris Civ. deficiente naturali equitate & consensu debitoris, debetur, ut in literarum obligatione dato Chirographo, spe hoc vel illud consequendi, hic jus civ. datorem chirographi obligatum tenet, quamvis nihil accepit, tamen hæc obligatio actionem non vero exactionem producit, eliditur in exceptione, & tenetur creditor illum hoc, cujus solutionem exigit, accepisse probare.*

10. 3tio, *Mixta quæ utrinq; consensu, Jure naturali & civili confirmatur, dum consensus concurrit, æquitas suadet & lex approbat, hæc efficacissimum facit contractum, actionem simul cum exactione parens.*

11. Obligatio ex contractu perficitur *Re, verbis, literis, aut consensu.* Contrahitur etiam præsumptione & lege, cum sc. secundum vel cõtra leges aliquid faciamus unde tenemur. Oritur etiã contractu, vel quasi delicto facto, necessitate, nutu, ff. 52. de O. & A.

12. Solvitur vero obligatio 1. *Contrario consensu.* l. 35. ff. de R. J. re 12 integrâ & utraq; parte



parte contrahentium annuente, §. 4. inst.  
Quibus modis toll. oblig. 2. *Novatione* quæ  
prior obligatio perimitur & nova constituitur.  
3. *Solutione verâ* 13. Köpm: B. 11.  
14. Nädst: B. 20. §. 2. B. B. St. 1. Vel ficta  
per acceptilationem, quæ est imaginaria solutio.  
§. 1. cit. tit.

13. 4to *Compensatione* i. e. debiti & crediti  
inter se contributione l. 1. ff. de compens.  
Qvitta är så gott som betala. 5. *Confusione*  
sive successione cum debitor fit creditoris  
heres, vel vice versâ. 6. *Oblatione rei debite*,  
creditore etiam invito, depositione vel oblatione.  
7. *Interdum interitu rei debite* si modo  
debitor dolo & culpâ careat ejusq; mora  
non sit in causa, l. 23. ff. de V. O. 8. *Trans-  
actione*, p. 23. process. jud.

14. Generalia præmissimus sequuntur  
specialia, & quidã obligationes reales,  
quæ ad perfectionem, non ita solemnitate  
verborum, sed principaliter præter  
consensum rei traditionem ad constituendam  
obligationem requirunt.

Et 5. à Justiniano numeratur, Mutuum,

inde

indebitum, commodatum, depositum, pignus; & sunt vel *Accessorij* contractus qui accidunt principali obligationi debitoris, ut pignus, vel *Principales*, quales cæteri.

15. *Mutuum* (quasi ex meo tuum) est contractus *J. G.* quo res fungibilis eâ lege fit accipientis, ut constituto tempore eâdem bonitate, non in specie sed genere idem restituatur. vid. cap. 8 14. *El. Et. l. Köpm: B. 33. El. II. Et. l. Kong. b. 16. 17. Rådft. B.*

16. Substantialia hujus contractus sunt & requiruntur. 1. Ut dans sit Dominus rei, quæ mutuò datur *l. 2. §. 4. ff. h. t.* 2. Dominij translatio *l. 2. §. 2. ff. h. t.* 3. Res fungibiles i. e. numero, pondere & mensurâ constantes, quæ in genere suam functionem recipiunt per solutionem, & creditor idem planè recipere videtur propter similitudinem eandem, utilitatem, bonitatem & affectionem. 4. Ut illud quod redditur sit ejusdem generis cum re mutuò datâ, aliàs habetur contractus emptionis vel permutationis.

17. *In*

17. In mutuo dolum, casum & omnem culpam (sive Maxima, Media & Minima) si res mutuata perierit, præstare tenetur mutuarius, quia factus est Dominus rerum creditarum. l. 2. ff. h. t. & non in specie sed genere, quod non perit, restituet, *Ἐάν τις ἀλλοτρίαν ἀπολάβῃ καὶ ἀπολέσῃ, ἔσται ὡς ἐάν τις τὴν αὐτῆς ἀπολάβῃ*. cap. 8. Köpm: B. II.

18. Ex mutuo nascitur certi conditio, quâ rem mutuo datam persequimur.

19. Quamvis Bachow. in suis institutionibus alijsq; indebitum potius ad quasi contractus referri velint, idq; si quod res est, fatendum non sine fundamento, interim cum diversus respectus hic solvat nodum; sequuti ductum Justiniani ad instit. indebitum, quando quis per errorem solvit, quod non debet, hic ad similitudinem mutui tractamus.

20. *Indebitum est obligatio ex re, quâ*  
1072

*non debitum accipiens ei, qui per errorem solvit ad restitutionem obstringitur.* Nobile Præses Disput. Jurid. 4ta pro Argum: gener. reg: c. 1. Jord B. El. Alt olagliga fängit/ år som ofängit.

21. Dicitur 4drupl. 1. *Indebitum naturaliter, sed civiliter debitum.* E. g. Si quis dat Chirographum spe numerationis pecuniæ, ex dispositione juris Civil. convenitur, non verò naturaliter; quia nihil accepit. 2. *Indebitum civiliter, sed naturaliter debitum.* E. g. Quando id solvitur quod solâ obligatione naturali, utpote consensu, ut in nudo pacto, debetur. 3. *Est naturaliter & civiliter indebitum,* id est, nec jure naturali nec civili debitum. 4. *Indebitum ope exceptionis,* cum quis naturaliter & civiliter tenetur, exceptionem tamen habet. vid: Schneid.

22. *Mutuo vicinum est commodatum;* Quod est contractus realis, quo res alicui gratuito utenda conceditur, ita ut ea ipsa in specie i. e. individuo restituatur. Ex §. 2. instit. Quibus mod. re contr: oblig: In J. N. idem habet nomen cum mutuo *Laan* 2. §. 9. *St. l. Köpm: b. 16. Rädst: B. 53. §. l. 20. Stad: l.*

23. *Substantialia & requisita hujus contractus sunt:* Ut 1. Res commodatò concessæ utendo non consumantur; Quia 2. in specie non genere restituendæ. 3. Sit gratuitum, alias transit in nomen contractus locationis, vel in nominati, facio ut des. 4. Ut ad certum usum & tempus fiat commodatum, undè à precario distat.

24. Hinc facile colligere est differentiam mutui à commodato: Hoc quippe dominium vel possessionem civilem non transfert. *l. 8. ff. hic. Nec admittit res, quæ utendo con-*

sumuntur, nisi quis ad pompam vel ostentationem accipiat l. 3. §. 6 ff. h. t. eadem species hic restituenda. Ex J. R. hic l. 5. §. 2, & 18, ff, h. t. non casus merè fortuitus præstat, quæ omnia secùs in mutuo seruantur.

25. Et cum commodatum solius commodatarij causa ejusq; in usum erg: cap: 35. Bygn. B. §. fiat, itaq; non tantùm ex dolo, sed etiam omni culpâ obstrictus est commodatarius. l. 5. §. 2. Non ita ex casu merè fortuito, & vi majori l. 18. ff. hic. & l. 1, Cod: h. t. Cum tamen limitatione; Nam si ejus culpa vel mora, quæ perpetuant obligationem, l. 91, §. 3, de V. O. intercesserit, aut ita conventum fuerit, tenebitur. Rigidius videtur etiam jus nostrum casum fortuitum exigens Arg: C. 20. §. 2. Bygn. B. St. 8. *Taler han Håsten til Låns / och Fördärswas i handom hans / huru thet hålst hånda kan / gælde Håsten åter.* Si deterior res commodata reddatur, ad re-fusionem damni tenetur commodatarius.

26. Ex

26. Ex commodato duplex oritur actio  
*Directa*, data commodanti ad restitutionem  
rei commodatæ vel æstimationem precij:  
aut interesse deteriorationis & *Contraria*  
commodatario concessa ad repetendum ma-  
gnos sumptus in rem commodatam factos.  
Item si vitium rei commodator astutè cela-  
verit & damnum patiatur commodatarius.  
h. 17, §. 3, ff. h. t.

27. *Depositum est contractus realis,*  
*quo res certa gratuito custodienda traditur,*  
*ut eadem in specie restituatur.* Cap. 9. *LL.*  
§. Et. l. Köpm. B. 30, Ringm. b. 10, §. 10  
Bygn. b. l. l.

28. Est *Vulgare* sive *Proprium* modò defi-  
nitum aut *sequestrium*, quod est rei litigiosæ  
depositio apud tertium ad decisionem causæ  
C. 30, §. 3, Jord b. l. l. *Taka händer sätta.* ult.  
Köpm. b. l. l. 4, §. 2, Kyrck. b.

29. Requiritur 1. ut fiat conventio de  
ejusdem rei restitutione in specie. 2. Ut  
custodiendi causa res tradatur. 3. Ut sine  
mercede custodia præstetur, honorarium ta-  
men admittitur.

30. In

30. In J. R. depositarius tantum dolum  
& latam culpam, nisi aliter convenerit, præ-  
stare tenetur l. 1. Cod: h. t. Quia conficitur  
factum deponentis causa non recipientis &  
sibi imputet, si apud parum diligentem vel  
minus idoneum res suas deposuit. Jus u-  
tem Svecicum & levissimam culpam & cas-  
sum fortuitum, nisi depositarij res una perie-  
rint vel furto auferantur, exigere videtur.  
C. 9. §. 1. El. 5. St. l. Köpm: b. Fyngis en vägs-  
gias thera samman / så så honom sice åcher. Quod  
& Christiana charitas efflagitat. Et non  
salvâ fide minorem alienis, quam suis rebus  
diligentiam præstabit depositarius, l. 22. hic.

31. Duæ indè nascuntur actiones deposti-  
ti *Directa* data deponenti ad restitutionem re-  
rum depositarum, & depositi *Contraria*, quâ  
utitur depositarius adversus deponentem ad  
recipiendum expensas in res depositas factas.

32. *Pignus nunc rem oppignoratam,*  
*nunc jus in re nunc contractum notat, Et*  
*hic est contractus quo res, maxime mobilis,*  
*creditori traditur propter majorem crediti*  
*restituendi fidem.*



C. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. Penningar eller Pant 10 ff.  
12. 13. St. 1. Köpm. b. 7. 8. 30. §. 1. 14. 2. §. 2, 3. §. 2.  
9. St. 1. Jord. b. 10. §. 1, 25. §. 1. 11. 22 §. 1. St. 1.  
B. B. 17. §. 1. Erffob. St. 1. 14. §. 4. Ryrck. b.  
21. 23. Tuff B. 11.

33. *Est Publicum, quod est Judiciale*  
pro re iudicata, 16. §. 1. Rådft. Vel *Contumacia*  
*coërcendæ causa* captum, pro argumento 13.  
Tingm. B. cap. 7. §. 1. Rådft. B. Sive *Privatum*  
*ex partium conventionem* 10. 11. 6. St. 1.  
Köpm b. Item *Expressum* expressâ volun-  
tate. c. 1. Jord. b. St. 1. Vel *tacitum*, tacitè  
â lege, ex præsumptâ partium voluntate, sic  
res conductoris adium tacitè oppignorantur  
arg: 12. B: B. St. 1.

34. Dicitur etiam *Hypotheca*, sed pro-  
priè pignus rem traditam mobilem 10. Röp.  
B. 1. 1. Löföra. *Hypotheca* verò rem immo-  
bilem, manente apud debitorem possessione,  
significat. l. 9. §. 2. ff. de pig. act. c. 2. §. 2. St. 1.  
7. 11. Jord: B. 14. §. 4. Ryrck. B.

35. Cum hic contractus utriusq; & debi-  
toris & creditoris causa ineatur, in J R. levis  
culpa non levissima vel casus fortuitus præ-  
statul. In J. autem N. pignus quocunq;

casu amissum refarciendum est, nisi culpa fuerit debitoris aut creditoris bona unà per- dita, c. 10. §. 6. St. l. Köpm: B.

36. Pignus in J. N. præsentia testium constituendum, nec non publicè & solenni- ter debitori vel ejus heredibus offerendum, & si ad præstitutum tempus non redimatur, distrahendum. ii. El. 10. 13. St. l. Köp: b. 17 §. 1. Crff. b. St. l. 7. Jord. b. El. Creditor pignoris usumfructum non habet. Ingen må annors þ Pant nota eller låna/ wider Free March och Skas dan åter ii. Köpm: b. St. l. Nisi in immobilis bus. arg: 7. Jord: b. El.

37. Sequuntur consensuales contractus, *Emptio, Locatio, Societas, Mandatum*, & in his contractibus alter alteri adstringitur ad id præstandum, quod ex æquo & bono debetur; Et licet omnes veri contractus requirant consensum, ff. l. 1. §. pen: de pact; Ta- men hi specialiter solo consensu dicuntur constare respectu cæterorum: quippe illi præ- ter consensum ampliùs quid exigunt scilicet *res, verba solennia* vel *scripturam* ad constituen- dam obligationem.: Sic in mutuo quamvis multoties convenero tecum de pecunia mihi

mutuo dandâ, ante tamen numerationem  
tibi non maneo obligatus. Sed emptio  
venditio, dum conventum de re venden-  
dâ & pretio, perficitur, quâ obligationem &  
actionem, adeo ut alterutrâ parte invitâ non  
liceat recedere l. 5 C. de O. & A. 13. ff. de re-  
scind: vend. Quid J. N. vid: c. 1. Rôpm: b.  
St. 1. *Notandum* tamen hic solùm consensu-  
sum non pro nudo pacto sumi, nam consensu-  
sus requirit aliquod adminiculum sç conven-  
tionis causam, ob quam consensus datur.

38. Primo loco de Emptione tan-  
quam contractu frequentiori & præ-  
stantiori. *Emptio venditio est contractus  
consensualis B. f. initus de re pro certo pre-  
sio consequendâ.* vid: Rôp. b. Jord. B.

39. Substantiale hujus contractus præci-  
puum est *Consensus*, qui hic audit forma essen-  
tialis. Et in J. N. testibus ac datione arrhæ  
roborandus. Arg: c. 1. s. 1. l. 1. 4. St. 1. Rôp: b.  
15, 20, Zuff b. l. 2. Requiritur *Merx*, quæ  
est in commercio, cujusq; alienatio non est  
prohibita. Unde bona coronæ 30. Kongb.  
l. Res litigiosæ in sequestro politæ. Arg.

c. 30. §. 4. Jord: b. U. Hafwi engin mald at dö-  
ma Jordegod; i qvarstadi &c; Sacrae 14, §. 3.  
Kyrk: b. Furtivæ, alienæ, loca communia,  
31, §. 1. B. B. U. Jure regulariter non ven-  
duntur. 3. *Precium* sine quo non est emptio  
& consistit præcipue in pecuniâ numerata,  
aliàs transit in nomen contractus permutati-  
onis §. 1, 2, instit: h. t.

40. Jus N. Uxorem, liberos, famulos,  
inscio patrefamilias hunc contractum inire  
vetat, nisi res ad vendendum expositæ, secus  
si fiat, Paterfamilias potestatem revocandi ha-  
bet. Hvar som köper widh Hustru Bondans  
vthan witu hans / äge Bende mald thet Köp åters  
falla. &c. 4, U. 3, §. 1. Et. l. Köpm: b

41. Nonnunquam moris est sequen-  
tia adijcere pacta. 1. *Additionis in di-*  
*em* à veteribus Fräs: marc: dictum, c. 5.  
Köp. B. Bpl. L. Quo agitur ut emptio  
rata habeatur, nisi intra statutum tempus  
melior conditio offeratur. l. 2. ff. hic.

42. 2. *Legis commissoriae* quo cave-  
tur ut, pecuniâ ad certum diem nõ solutâ, res  
sit inempta, l. 2. ff. h. t.

43. 3. *Retrovenditionis*, quo venditori vel ejus heredi rem venditam, accepto pretio, redimendi potestas reservatur. l. 2. cod: de pactis inter emptorem & vendit.

44. Hunc contractum rescindit 1. *Consensus mutuus*, re adhuc integrâ. 2. *Dolus malus* c. 2, 3. Röpm: b. Non verò semper ita dolus negotialis. 3. *Error in substantia rei venditæ*. 4. *Vis & metus*: Nihil quippe consensui magis contrarium quàm vis & metus l. 116. de R. J. 5. *Ius retractus* live *præbitionis*, quo tertius rem immobilem venditam ob prærogativam cognationis, vicinitatis c. 9. §. 2. B. B. Et l. Societatis intra tempus lege definitum retrahit c. 2, 3, 4, 5, 6, 7, §. 1. & l. 2, cum seqv. Et. L. Jord. B.

45. *Locatio, conductio* emptioni proxima est, iisdem juris regulis constat l. 2. ff. h. t. §. 3. inst. h. t. Differunt tamen: hæc quippe dominium, illa rei utrum in tempus transfert, hic de re tota & omni jure, ibi de usu tantùm agitur.

46. *Est locatio conductio contractus consensualis* J. G. B. f. in quo rerum. c. 20, Jord b. §. 1. 53

**B. B. §.** Vel *Personarum*, C. 15, §. 21, C. l.  
**B. B.** Vel *Animalium* 20, **B. B. §. l.** *Usus*  
*certa aliquâ mercede constituitur*, vid: etiam c. 82.  
§. 33, §. 1, §. l. *Röpm*; b. 10, 11, 12, **B. B. §. l.**  
16, p. 1, *Nädst. b.*

47. Est *Temporalis* ad certum tempus c.  
20, *Jordb. §. 15*, §. 4, **B. B. §. l.** Vel ad longum  
tempus sive perpetuum *Emphyteusis* dicta §. 3,  
*inst: h. t.* Quæ tamen varie differt à locati-  
one; Hæc enim etiam est rei mobilis, illa  
tantum rerum immobilium. *Emphyteuta*  
canone annuum in recognitionem dominij  
directi, cum ille habet tantum utile Domini-  
um; *Conductor* vero, in compensationem  
usus, mercedem solvit, l. 3, *inst: h. t. & c.*

48. *Substantialia Loc-conductionis* sunt  
*tria, Consensus, Rei usus & merces.*

49. 2pl: Ex hoc contractu oritur actio  
1. *Locati*, concessa locatori adversus condu-  
ctorem, ut rem integram, §. *Röpm*; b. §. l. *Eger*  
*man aff androm Håst eller hwadh ting thet wara*  
*kan etc. thet skal öfprå återantwardas* 25, *Jordb.*  
§. 13, **B. b. §. l.** Cum mercede eod: & 16, §. 1,  
*Nädst. b.* restituat. Ex J. R. quia hic contractus  
utriusq; gratia celebratur in hoc iudicio dolo

& levis non levissima culpa, nec casus fortuitus venit. l. 28, c. h. t. Jus N. etiam exigit dolum & culpam 20, in pr: B. V. St. l. Non ita casum fortuitum & vim majorem, cui resisti non potest. eod: §, 1, arg: etiam 35, §, 2, B. V. l.

50. 2. *Conducti* data conductori, quâ repetit expensas utiles in re conductâ factas, ut liceat rebus conductis ad præstitutum tempus uti l. 7. cum seq: ff. hic ii, B. b. St. l. Alias in J. N. dimidiam mercedem locator conductori numerabit. eod: Ut rem locatam dicto usui aptam reddat, 14, B. b. St. l. l. 15, ff. Loc-cond: item ut interesse & refusionem mercedis, si rem vitiatam pro bona, & damnum datum sit, locaverit, præstet.

51. 3tia *Species societatis*, (Bologh) quæ est contractus consensualis, de rebus & operis honestis, lucrisq; & damnis ex ijs communiter & æqualiter habendis. Cap: ult. Jord: b. l. 30, Ringm: b. arg: etiam 23, ll. 18, St. l. Giff: b. 3, 4, §, 2, Ruff: b ll. 25, p. 2, Edjör b. 10, Hög: b ll. 15, § 5, R. b. St l. *Widerlägning*, 14, p. 3, Köpb. St. l.

52. *Natura* hujus contractus est ut fiat æqualis communicatio damni & lucri, Bättraf

thera God; bättes före bäd om/ fan ihet minsta/ minnes före bäd om/ 30. Jore b. 21. Nam ini-  
quissimum est societatis genus, ex qua quis da-  
mnum & non lucrum sentiat, l. 29. ff. pro soc:  
& societatis vinculum est communio utilita-  
tis: Lucrum est damno & expensis deductis,  
damnum autem lucro omni deducto,

33. Socij inter se praestabunt dolum & le-  
vem, non levissimam culpam, nec casum for-  
tuitum l. 5. Nam officit tali diligentia rebus  
communibus; quali suis prospicere, l. 52. ff.  
pro soc: & qui minus diligentem socium ad-  
mittit sibi imputet atq; de se queratur, l. 72. ff.  
pro soc:

34. Solvitur societas: 1. Morte alterius  
socij naturali vel civili, l. 35. ff. h. t. 2. Tem-  
pestiva renunciatione l. 17. p. 2. 65. p. 7. ff. pro  
soc: 3. Finito negotio cujus causa inita e-  
rat. 4. Propter publicationem, l. 65. p. 12.  
ff. pro soc: Vel cessionem bonorum so-  
cij. 5. Consensu. 6. Peremptione rerum in  
quibus societas est contracta, l. 63. p. 10. cod.

35. Non ex lucro, sed officio & amicitia  
originem trahit mandatum, *quasi manu datum*,  
(alias gratuita procuratio) *quod est contractus*.



consensualis quo dominus negotium B. f. gerendum  
suscipienti procuratori committit. Vid: l. 9.  
Et. l. Torob. 33. Edjor. b. Et. Vmbuch & Vm-  
budzman p. 15. proc. jud.

56. 5. Contrahitur modis: sive suū tan-  
tūm, gratiā aliquis tibi mandet, sive suā & tuā  
sive alienā tantūm, sive sua & aliena, sive tua  
& aliena. p. 1. inst: h. t.

57. Debet esse gratuitum li, ff. mand: a-  
micitia enim non erit mercenaria, aliās locata  
opera est, honorarium tamen oblatum reci-  
pere licet. Mandatum, suscipere quidem  
liberum est, sed semel susceptum expediendū,  
l. 22. ff. h. t. Mandati verò materia est lis &  
negotium honestum, unde procurator alius  
ad litem sive judicialis, alius ad negotia sive Ex-  
trajudicialis. Mandatum verò rei flagitiosa non  
est obligatorium.

58. Hinc actio mandati directā mandanti  
datur ad exigendum quod equū & bonum postulavit,  
& contraria mandatario ad versus mandantem,  
competens, ut indemnis maneat: Non debet  
enim alicui suum officium esse damnosum. Reg: J.  
vel quis ex alterius lucro, damnum sentire.

59. Consensuales contractus excipit verba

horum obligatio, quæ præter consensum requirit verba solennia ex quibus omnem vim & robur mutuatur, dicitur aliàs *stipulatio* & est *conventio solennibus verbis, ex interrogatione & responsione confecta, ubi respondens interroganti obligatur ad id præstandum, quod promissit.*

60. *Stipulatio aut est pura, aut in diem, aut conditionalis, ff. de V. O. & est firmus contractus, nostro verò juri minus cognitus, Svecicè tamen dicitur, Manß Ord/ Manß Ähra. Et stipulari dicitur, qui interrogat & sibi vult aliquid promitti.*

61. *Literarum obligatio scripto perficitur, cum quis scripturâ utpote Chirographo se obligat. 23. §. II. St. I. R. B.*

62. *Faucis de obligationibus ex quasi vel improprijs contractibus, qui expressam non habent conventionem; tamen ad maleficiû referri nequeunt, in quibus quis ignorans aliquândo etiam absens, invitus obligatur, præsumitur tamen consentire atq; contrahere, tacita quippe est conventio juris præsumptione, præsumunt enim leges ab una parte quemlibet velle sua conditionem meliorem fieri.*

63. *Prima species est negotiorum gestio; quæ est*

est quasi contractus, quando quis sua sponte sine mandato aliena negotia curanda suscipit. Arg. C. 29. §. 1. l. 20. p. 5. l. Kong: b.

64. Negotium gestum ad aliquem dicitur spectare 8. modis. 1. Cura & sollicitudine. 2. Re ipsa. 3. Rati habitione. 4. Ipso gestu. 5. More civitatis. 6. Naturali ratione. 7. Virtute consequentis. 8. Preambulata voluntate. vid. Schneid: ad int. h. t.

65. 2plex hinc actio, directa adversus gestorem, qui de dolo & levi, secundum quosdam, evillima culpa tenetur; cum non minus necesse, ne quis temere, quam nullus, aliena negotia suscipiat. Ut dicit Bachov. ad int. h. t. Et contraria competens negotiorum gestori ad repetendum quod de suo in gestione utiliter impendebat.

66. 2. Administratio tutelæ est qv. contractus (consensus enim pupilli non ita requiritur cum & is ipsi invito & ignoranti tutor constitui possit, tutor etiam adeundo administrationem ad reddendas rationes se obligavit) quo tutor pupillo ejusq; bonis prospicere obligatur, 20. l. 15. St. l. Giffib.

67. Hinc 2plex actio directa tutelæ adversus tutorem de reddenda sua administratione  
quis

dis ratione, 15. Giff. b. St. l. In J. R. tutor do-  
lum & diligentiam, quantam in suis rebus. l.  
1. ff. de tut: & rat: distra, & levem non levissimam  
culpam præstabit. l. 7. cod: arb: tutelæ  
Admodum rigidum hic est Jus N. Barnagoz  
mā. cy. sunkæller brinna/ &c. Non tamen simp-  
pliciter. cit. c. 15. St. l. Giff. b. Et contraria  
actio tutelæ adversus pupillum, ut tutor inde-  
mnis, quantum fieri potest, præstetur.

68. 3. Communio rerum, non tamen ex  
societate, in qua expressus est consensus, sed  
ubi ex accidenti vel sine proposito duo aut  
plures in rerum dividendarum communio-  
nem incidunt. E. g. Si eadem res duobus le-  
gata donata &c. fuerit. arg: c. 1. 32. 41. B. b. ll.

69. Item ex communione hæreditatis ubi  
is obligatur, qui cohæredes habet: p. 3. inst: de  
oblig: ex quasi contr: arg: 13. 15. ll. 9. 10. St. l.

Grff. b. Hinc oritur actio famil. Hercisc.

4. Hæreditatis actio, ubi hæres ad eundo  
hæreditatem obligatur legata a defuncto le-  
gataro promissa præstare. Arg: c. 19. p. 2.

Grff. b. St. l. & c. 17. Jord. b. St. l. De solu-  
tione indebiti, vid: Th. 19, & 20.

DEUS laudandus in secula.

Clarissimo & Eruditissimo Viro-Iuueni

DN. JACOBO CHRONANDRO,  
Juris Utriusq; Candidato dignissimo, Amico suo  
sincerè colendo, pro summis in Jure Doctoratus  
honoribus, De Obligationibus doctè  
solidèq; disputanti.

**H**Atenus ut *Themidos* Secreta volumina Sa-  
Voluisti gnava nocte dieq; manu; (cræ  
Sic tibi, *Chronander*, p magnos tradit honores  
Quos meruit virtus, *Herculeusq;* labor.  
Hoc equidè mandat, *Recti* reverentia & aequo  
Præmia quæ cunctis solvere iusta solet.  
*Claro Doctoris* titulo, perdoctè *CHRONANDEL*  
Ornatus vigeas, nomen & omen habes.  
Sidere debinc fausto Patrijs loca diffusa terris  
Lustres, ac redeas salvus & incolumis.  
Hoc precor ex animo, votisq; ardentibus opto,  
Expetit hoc mecum *Pieriusq;* Chorus.

*Honoris & Amoris Ergò L. M. q;*  
apponebat

NICOLAUS L. NYCOPENSIS  
Log: & Poët: Profess. P.

JA:

JACOBUS PETRI CRONAN,  
DER. VESTROGOTUS,

*Μεταγλωττιστικῶς* Enclitica adjectis,

AGER IN ARTE VIGES DOCTOR, NOS  
TU Sqs; PROBU Sqs;

*Unicâ lineâ amico unicè dilectō  
ita L. M. q. gratulabatur*

JOHANNES WASSENIUS

S. Reg. Jud. Ab. Advocatus Fisci.

Jura dabit primūm celsi Moderator Olympi,  
Atq; eadem servat, servare jubet quoque strictē  
Cunctos, qui vitā cupiunt gaudere beatā.  
Oppressis, nulli pax Legibus evenit alma.  
Brutē ne vivunt, qui legum vincula rumpunt,  
Urbs, pagus, tellus sine lege inculta jacebunt,  
Sicq; animus semper pavidus trepidabit iniqua  
Pectora, quid multis? Solvetur machina mundi  
Ex quo si pereat Sacratī Regula juris,  
Te Legum Cultor! Te juris strenue vindex!  
Rara manent laudis præconia Doctē Chronander,  
Iuris, qui nodos sat difficiles utriusque,  
Concinnē, promptē, nervose solvere nōsti.  
Hoc quoties docto formāras ore Lycēum?  
Responsis miram satis, ingenijque tuis vim,

Ornen

O mnes constanter testamur inesse paratis.  
N unc DEussatq; Magistratus tibi premia largamur  
A ssiduis eribuent studijs condigna peractis.  
N ec te celabo me totum in gaudia mille,  
D iffasum. Latas tolletq; ad sidera voces  
E xultans Patria tellus, se progenuisse  
R erum consultum, Cedant tibi singula faustè.

Eximie Docto Viro, DN. JACOBO P. CHRONANO  
D R O, J. U. Candidato, Fautori suo constantissimo,  
pro Gradu Doctoratus acute more suo Disputanti,  
Amoris & Honoris ergò hæc pauca gratulabundus  
apposuit.

PETRUS A. BERGIUS

Philosoph. Adiunctus.

Q uid iuvat esse pium, vigilem se dedere  
Musis? (nanderq;  
Doctrinâ clarus celebrat hocce Chro-  
A doctis Doctor Clarissimus ecce vocatur.  
Felix ac cautus vestigia qui tua calcat;  
Quid facit en pietas studio cum cõpare juris:  
Aternùm reddet te, Docte JACOBE beatum  
Cum CHRISTO. Clemens tibi prospera des  
DEUS oro.

Honoris & testificandi Amoris ergò, non tam ut debuit,  
quàm ut potuit, ita subiecit.

ANDREAS MAGNI KINNORÆUS

W-Gebus.



**H**ortos per Sophiæ reclus, Themidisq;  
**CHRONANDER.**

*Divas sollicitas florea ferta juant.*

*Utraq; contendit frondes contexere prima:*

*Primum sed Sophiæ junct<sup>o</sup> amore vires;*

*Hæc comitatus adis Legû cultissima prata,*

*Unde refers niveis lilia digna genis.*

*Carpis nectareos flores in vertice Jacob,*

*Laurea ferta Themis neclit & Alma tibi.*

*Quid restat? Voveo volvatur parta perennæ*

*Gloria successu nominis usq; Tui!*

Clarissimo & Politissimo, DN. J. CHRONAN-  
DRO, J. U. Candidato meritissimo, Fautori & Am-  
ico suo iugiter colendo, Honoris ergo occupatus  
reliquit

**PETRUS WARELIUS O-Gelhus.**

